Oświadczenie złożone
przez senator Ewę Monikę Kaliszuk
na 31. posiedzeniu Senatu
w dniu 26 marca 2025 r.

Oświadczenie skierowane do minister zdrowia Izabeli Leszczyny

Szanowna Pani Ministro!

Funkcjonujące obecnie w Polsce rodziny zastępcze wymagają wsparcia systemowego w wielu obszarach, jednak jednym z najpilniejszych problemów jest brak dostępu do podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej dla dzieci objętych pieczą zastępczą. Obecny stan prawny uniemożliwia rodzicom zastępczym podejmowanie decyzji dotyczących zdrowia dziecka w momencie jego przyjęcia do rodziny, co prowadzi do licznych utrudnień i opóźnień w zapewnieniu odpowiedniej opieki lekarskiej.

Rodzice zastępczy bezwzględnie powinni posiadać dokument sądowy nadający im uprawnienia do podejmowania decyzji zdrowotnych dotyczących dziecka od momentu objęcia go opieką. Obecnie takiego obligatoryjnego dokumentu nie ma, co skutkuje koniecznością prowadzenia długotrwałych procedur sądowych oraz konfliktami z organizatorami pieczy zastępczej. Uregulowanie tej kwestii na poziomie systemowym jest niezbędne dla dobra dzieci i funkcjonowania rodzin zastępczych.

Przykładem ilustrującym skalę problemu jest sytuacja dziecka w pieczy zastępczej w Olsztynie. Dziewczynka przebywa w rodzinie zastępczej od 5 lat, a jej biologiczna matka ma ograniczoną władzę rodzicielską i nie współpracuje z rodziną zastępczą. We wrześniu matka pojawiła się w szkole i zażądała wyłącznego dostępu do dziennika elektronicznego dziecka, co skutecznie utrudniło sprawowanie codziennej opieki przez rodziców zastępczych. Dopiero po 5 latach sąd rozszerzył ich uprawnienia, jednak tylko na czas trwania postępowania o całkowite pozbawienie matki władzy rodzicielskiej. Sprawa ta świadczy o potrzebie systemowego uregulowania kwestii uprawnień rodziców zastępczych w zakresie decyzji dotyczących zdrowia, edukacji oraz dostępu do informacji o dziecku.

Kolejnym istotnym problemem jest brak jednolitego systemu informatycznego gromadzącego dane medyczne dzieci objętych pieczą zastępczą. Rodzice zastępczy postulują wprowadzenie obowiązku wpisywania do systemu eWUŚ informacji o stanie zdrowia dzieci od urodzenia, w tym historii przebytych chorób oraz szczepień. Obecnie dane te są zbierane głównie na podstawie wywiadów z rodzinami, co jest niewystarczające, zwłaszcza w przypadkach często zmieniającego się miejsca pobytu dziecka. Brak dostępu do dokumentacji medycznej skutkuje koniecznością odtwarzania historii zdrowia dziecka od nowa, co znacząco wydłuża proces diagnostyki i leczenia.

W związku z powyższym zwracam się do pani ministry z pytaniem, czy Ministerstwo Zdrowia zamierza podjąć działania legislacyjne mające na celu nadawanie rodzicom zastępczym uprawnień do podejmowania decyzji zdrowotnych oraz wprowadzenia systemowych usprawnień w zakresie gromadzenia i udostępniania dokumentacji medycznej dzieci w pieczy zastępczej, co ułatwiłoby znacznie funkcjonowanie tych rodzin, a tym samym w sposób odpowiedni zabezpieczało potrzeby zdrowotne znajdujących się pod opieką rodziców zastępczych dzieci.

Ewa Monika Kaliszuk
senator RP